

6.000 PECES INTEGREN EL MUSEU DE JOGUETS DE FIGUERES

Passeig per la nostàlgia

Ai mig de la Rambla de Figueres, en les antigues dependències del que va ser l'Hotel París, hi ha l'únic Museu de Joguets existent a tot l'estat espanyol. Des que el 18 de juny de 1982 s'inaugurà, bona part dels visitants que a l'estiu envaeixen la capital de l'Alt Empordà, atrets per la fama del Teatre-Museu Dalí, també descobreixen fascinats la bellesa d'aquest singular museu.

Salvador Rodés

L'artífex i director d'aquesta petita i entranyable meravella, Josep Maria Joan, és un col·leccionista incurable de records col·lectius, que no creu en l'especialització i guarda tot allò que troba i que pot tenir una utilitat futura. Ha aconseguit, així, reunir una extensa col·lecció de joguets (més de 6.000 peces) que ha anat trobant, li han

cedit o bé són fruit de l'intercanvi de models repetits i també d'alguna compra interessant.

Josep Maria Joan no ha volgut, però, que el museu fos una cosa estàtica, limitant-se a guardar ben classificats els joguets, sinó un projecte viu i dinàmic, que acostés el públic al món del joguet i el joc, en tots els seus vessants.

És amb aquest esperit que, paral·le-

lament al funcionament del museu, hi ha la Sala Oberta, espai dedicat a tota mena d'exposicions relacionades amb els joguets. Durant tots aquests anys d'existència del Museu s'ha exposat a la Sala Oberta col·leccions ben diferents, com la dedicada a les prop de dues-centes varietats de galetes i bes-cuits fets ací i que encara es poden trobar en el mercat, o la divertida i curiosa col·lecció de tapes de WC, o un altre que presentava les múltiples versions de figures de fang del popular personatge del pessebre català, el *caganer*. També s'han fet mostres de joguines de llaua litografiada dels anys seixanta, de retallables i soldats de plom, de joguets populars mexicans, i la dedicada al món de la màgia.

Alguns artistes han omplert la Sala Oberta amb la seva obra, com quan Joan Brossa exposà diversos objectes-poemes i poesia visual amb motiu del segon aniversari del museu. El grup teatral Els Comediants van mostrar part del seu material (capgrossos, màs-

Entre els més de 3.000 joguets exposats es fa difícil no trobar-ne un que us transporti en el temps.

cares, etc.), fet servir en l'obra *Sol, solet*.

Les fotografies de Jordi Mestre i els collages d'Ivan Tibau més recentment, han dinamitzat també la vida del museu. En l'actualitat, i fins el 17 de setembre, se celebra l'exposició Llibres i jocs per a nens cecs, que recull una interessant mostra de diversos jocs i llibres de contes i poesia, fets amb el sistema Braille i procedents principalment de França, Nord-amèrica i Portugal, país que presenta el famós conte *O Principinho*, llibre que ací ha estat editat en català, basc, gallec i castellà.

Bona part dels llibres i jocs que s'editen a l'estat espanyol són realitzats pel Centre de Producció Bibliogràfica de l'ONCE de Barcelona, que dirigeix Jordi Pons, i fets a la impremta que porta Teòfil Pacheco. Cal assenyalar també la iniciativa de l'Editorial Aliorna, que des de fa uns anys publica novel·la, poesia i contes per a infants amb el sistema Braille.

Quan acabi aquesta il·lustrativa mostra de jocs, s'inaugurarà una curiosa exposició de més de 6.000 insectes de tota mena, llevat de la papallona, procedents de diverses col·leccions particulars, a la qual seguiran les exposicions dedicades al fang, a «Jugar amb el cap» (màscares, caretes, barrets i capgrossos) i com fer-se un museu de joguets en 10 dies, referència irònica dels promptuaris, que ensenyarà totes les possibilitats lúdiques a partir d'un foli de paper.

El museu, que s'ha anat enriquint amb les donacions particulars, ofereix la sorpresa, a vegades, de veure instal·lats nous habitants *il·lustres*, com el cavall de cartró que conservava des de la seva infantesa l'ex-ministre socialista Ernest Lluch, o des de fa poc l'osset de pelfa d'Anna Dalí, germana del

Els encarregats del museu volen que siga un projecte viu, dinamic, que acosti el públic al món del joguet i el joc.

pintor, que tal com ella ha explicat, durant les estades de Federico García Lorca a casa de la família Dalí, es va convertir en la seva mascota i els dos artistes l'introduïren en les seves bromes i els seus jocs, batejant-lo amb el nom d'Osito Marquina, per la similitud que hi veien amb el dramaturg Eduardo Marquina.

Es fa difícil no trobar, entre els més de 3.000 joguets que són permanentment exposats, un record particular que no us transporti en el temps. Els zootrops d'Agapit Borràs de Mataró, els teatrets de l'editorial Seix Barral, els aparells de cinema NIC dels Nicolau, els personatges i vehicles dels Payà i de Rico, d'Ibi (Alacant) o les construccions *meccano* del barceloní Poch, són alguns exemples de joguets fets ací des de finals de segle passat fins a la guerra civil, que aconsegeixen desvetllar la memòria mítica de la infantesa.

És incomprendible que la bellesa senzilla d'aquests joguets no tingui continuïtat en els que es fan avui dia. Josep Maria Joan es mostra realista quan ens manifesta: «En l'actualitat hi ha una manca de criteris estètics en el joguet que es troba al mercat. Pot haver-hi bones idees, però no es fan les inversions necessàries, ni en tecnologia, ni en disseny. És una llàstima que tant a València com a Catalunya, on hi ha hagut una gran tradició en la fabricació de joguets, ara es limiti a mal copiar el que fan a fora. Hauria d'haver-hi un canvi de mentalitat per part dels fabricants, abans no s'acabi d'ensorrar la indústria».

Mentrestant, ens queda la reconfortant presència d'aquests joguets, que formen part de la nostra història i que són el paradigma d'una estètica suggestiva i creadora, que a poc a poc s'ha anat perdent. □

Els fabricants actuals de joguets haurien de trobar la via estètica que evités l'ensorrament de la indústria.